

Preek over zondag 8

- Schildwolde, 15 september 2019
- Kees van Dusseldorp
- Begeleiding: Statement

thema: Vader, Zoon en Heilige Geest: Wie is God?

Liturgie:

introlied: Opw.765 Uw vrede vult dit huis

votum en groet

Sela Psalm 8 Hoe machtig is Uw naam

gebed

lezen: H.C. zondag 8

Athanasius 1-26 (GK pag. 499)

Ps.139:1,2,3,4

lezen: Mat.28:16-20

Mat.3:13-17

Gal.4:1-11

Opw.671 Lof, aanbidding

Kidzklup 6-7

preek

NLB 302 (=Gz.106) God in de hoog' alleen zij eer

geloofsbelijdenis

NLB 405:3,4 (=Ld.457 =Opw.236) Heilig, heilig, heilig

gebed

collecte. tijdens de collecte speelt Statement: Stil

Ps.105:1,2,5

zegen

Gemeente van Christus,

Mag ik nog even weer voorlezen wat zojuist hier in de kerk klonk?

‘Wie behouden wil worden, moet wat betreft de Drie-eenheid deze overtuiging hebben. Wie dit niet helemaal gelooft, zal ongetwijfeld voor eeuwig verloren gaan.’

Dat zijn hoge woorden. Waar veel mensen vandaag niet zo van houden. ‘Als je niet in de Drie-eenheid gelooft, ga je voor eeuwig verloren.’ Zeg het niet hardop, leer het niet aan kinderen, want dan krijg je de onderwijsinspectie, de journalisten, de sociale media, de politiek en misschien zelfs de rechter over je heen.

Je kunt natuurlijk zeggen: Ja, dit staat in een oude tekst al meer dan 1500 jaar geleden. Je moet het lezen in die tijd en cultuur. Maar vandaag denken we er wat liberaler over. Het gaat niet over wat je precies gelooft, maar over hoe je christelijk leeft. Maar je vergeet dat het de belijdenis van de kerk is. En dat alle ambtsdragers in de kerk hun handtekening onder deze oude tekst hebben gezet.

De kerk heeft gezegd: ‘Voor je eeuwig behoud, moet je vasthouden aan het geloof in Gods Drie-eenheid. Wie dat niet gelooft, gaat verloren.’ Dat zijn inderdaad hoge woorden. Omdat de kerk deze leer over God zo waardevol en rijk vond, dat men er enthousiast over was. Bereid was om de discussie en zelfs de strijd erover aan te gaan. Niet alleen aan de Universiteiten van die dagen. Maar ook in de kerken en in de huiskamers. Kom me niet aan de leer van de Drie-eenheid. Want dan raak je mij in het hart!

Ik denk niet dat de leer van de Drie-eenheid vandaag onder veel christenen net zoveel enthousiasme en liefde oproept.

‘Moeilijk, ingewikkeld, niet-logisch’, zeggen jongeren als ze er iets van proberen te begrijpen. En ze missen de levende kracht van God.

‘Belachelijk, godslasterlijk’, zeggen moslims en de simpelheid hun Godsbeeld werkt op sommige christenen aantrekkelijk. En ze missen het liefdevolle hart van God.

‘Het woord Drie-eenheid komt niet in de Bijbel voor, het is een constructie van theologen. Een menselijke theorie dus’, zeggen sommigen. En ze missen de praktische wijsheid van God.

‘Je kunt eigenlijk helemaal niets over God zeggen, want misschien bestaat Hij niet eens’, zeggen anderen. En ze missen de overtuigende openbaring van God.

Maar ik kan allemaal mooie statements maken over de leer van de Drie-eenheid. Maar misschien kan ik beter vertellen waarom ik blij ben dat ik zo over God kan praten. Waarom de kerk het belangrijk vindt. Het gaat niet over een leerstuk. Het gaat over God zelf. Hoe Hij is, wie Hij is, hoe Hij contact met ons maakt, hoe wij hem ervaren, wat we van hem verwachten, hoe we hem aanbidden. Het gaat over de navelstreng van je leven. Je band met de levende God. Vader, Zoon en Heilige Geest.

Wij kennen God als Vader, Zoon en Heilige Geest.

- 1. Zo maakt Hij zich bekend.**
- 2. Zo weten wij ons gekend.**
- 3. Zo moet Hij worden erkend.**

1. God maakt zich bekend als Vader, Zoon en Heilige Geest.

‘Het zal wel’, denk je misschien, als in de kerk de leer van de Heilige Drie-eenheid ter sprake komt. De éne God bestaat uit drie verschillende Personen: Vader, Zoon en Heilige Geest. Sommige mensen zeggen: ‘Je kunt het toch niet begrijpen, je moet het gewoon geloven.’ Ze bedoelen: ‘laten we ons er maar niet teveel in verdiepen.’

Er zitten aan de leer van de Drie-eenheid veel vragen, die ik niet kan beantwoorden. Van de meest simpele vraag: Hoe kan iemand nu één en drie tegelijk zijn? Tot de meer ingewikkelde vragen: Mag je nu zeggen dat God zelf aan het kruis gehangen heeft? Theologen discussiëren er nog steeds op los. Voor joden is het onverteerbaar. Voor moslims is het een van de grootste struikelblokken. Ze ervaren het als godslasterlijk. Maar ook gelovige christenen beschouwen het als een moeilijk leerstuk. Daardoor krijgt die leer van de heilige Drie-eenheid een harde en koude klank. Terwijl het juist zoveel over de persoon, het karakter en de liefde van onze God laat zien. Komt het woord drie-eenheid in de Bijbel voor? Nee! Hoe is het dan in de kernbelijdenis van de kerk terechtgekomen?

‘Doopt hen in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest.’ Dat was de opdracht van de Here Jezus. Dat woord klinkt vaak in heel de wereld, in allerlei talen. Die opdracht heeft de praktijk van de kerk gevormd. Hoe ging dat vroeger? Als iemand gedoopt wilde worden: ‘Geloof u in God de Vader?’ ‘Ja, ik geloof in God de Vader’. Geloof u in God de Zoon?’ ‘Ja, ik geloof in Jezus Christus, de Zoon van God.’ ‘Geloof u in de Heilige Geest?’ ‘Ja, ik geloof in de Heilige Geest.’ ‘Dan doop ik u in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.’ Zo is de apostolische geloofsbelijdenis begonnen.

Met de doopopdracht heeft Christus zelf het geloof in Vader, Zoon en Heilige Geest opgeroepen. Het is geen menselijk verzinsel. Het is een antwoord. Het geloofsantwoord op het woord van Jezus. En de opdracht om te dopen is weer gegrond in de doop van Jezus zelf. Daar waren Vader, Zoon en Heilige Geest alle drie bij betrokken. Daar is Jezus aangewezen als de Christus en is Hij zijn weg naar het kruis begonnen. Op die weg neemt Hij al zijn volgelingen mee tot het eeuwig leven. Daarom past ons in antwoord op onze doop, dat wij God belijden als Vader, Zoon en Heilige Geest. Zo komt God naar ons toe.

Zo is het begonnen in de geschiedenis van de kerk. Gelovigen gaven antwoord op de opdracht van Christus. Maar toen kwamen de vragen. En ik loop met zevenmijlslaarzen door de ontwikkelingen heen, waar gelovigen eeuwen over gesproken en gestreden hebben. Was Jezus Christus zelf God? Ja, dat moet wel. Kijk maar naar zijn woorden en zijn daden. En kijk vooral naar de verlossing. Welk mens heeft de kracht om de straf voor de zonden te dragen? Maar als God mens geworden is, waar is God dan gebleven? Is Hij dan niet meer in de hemel? Nee, zo kun je het toch ook niet zeggen. En hoe zit het dan met de Heilige Geest, die een eigen taak heeft, maar toch altijd iets ongrijpbaars houdt. Zo worstelde de oude kerk met de vraag van Gods eenheid en gelijktijdige drieheid. Omdat ze zich door de doop aangesproken wist en probeerde te lezen wat er in de Schrift staat. In de loop van de tijd kwam de kerk tot de formulering, zoals die in de geloofsbelijdenis van Athanasius is verwoord: ‘Het algemeen geloof nu is dit, dat wij de ene God in de Drieheid en de Drieheid in de Eenheid vereren, zonder de Personen te vermengen of het wezen te delen. Wie behouden wil worden, moet wat betreft de Drie-eenheid deze overtuiging hebben.’

Wie is God? Hoe is God? Op die vraag kun je alleen een antwoord geven als je God zelf leert kennen. En God leren kennen, dat betekent luisteren naar hoe Hij zich voorstelt. Je kunt natuurlijk zeggen: 'Een drie-enig God, dat snap ik niet, dat kan niet, dat geloof ik niet.' Maar dat is wel een kortzichtige reactie. Je kunt toch van God verwachten? Daarvoor is Hij God. Stel je voor dat je Hem wel zou begrijpen. Dan ontwerpen wij een God naar ons beeld en gelijkenis?

Je kunt ook zeggen: 'Een drie-enig God, dat snap ik niet, dat kan ik niets mee, daar houd ik me maar niet mee bezig.' Want als God zich zo aan ons voorstelt, dan is dat voor ons van belang. De woorden die Hij daarbij kiest, kiest Hij bewust voor ons. Wie zijn wij, dat we dat onverschillig langs ons heen laten gaan en een andere kant opkijken?

Het geloof in de drie-enige God is opgeroepen door Christus zelf. De kerk heeft naar woorden gezocht om dat verder te formuleren. In de kerkgeschiedenis ging om de waarheid van onze verlossing. De woorden zijn gevonden in de verdediging van Jezus Christus, de Immanuel, in wie God met ons is. In de belijdenis van de Heilige Drie-eenheid gaat het om het zicht op onze Heiland. Om te begrijpen wie Jezus is, moet je God kennen. Wie beseft wat Christus gedaan heeft, leert God kennen. Juist bij de gebeurtenissen rond Jezus zien wij de drie-enige God in actie. Zijn geboorte, doop, sterven en opstanding.

Zo leren we spreken over God als Vader, Zoon en Heilige Geest. Daarover nadenkend leer je zeggen: Wat een bijzondere God hebben wij! Wat mooi eigenlijk dat onze God geen star, onbeweeglijk blok is. Maar dat er liefde is binnen God. Dat er verbondenheid en communicatie is. Onze God is een levende God! Hij maakt zichzelf bekend als Vader, Zoon en Heilige Geest. Daarin klinkt warmte. Hoe intiem spreekt Jezus Christus niet over zijn Vader en met zijn Vader? Hoe sterk verbindt Jezus het werk van de Geest niet aan zijn eigen werk? Zij hebben elkaar lief. Er is beweging, overleg en gemeenschap. De levende God. De éne God kent geen eenzaamheid. In die goddelijke liefde en gemeenschap worden de mensen binnengeleid. Hoe wonderlijk is het dat God mensen schiep hen in zijn gemeenschap opneemt. Daarom heeft Hij zich bekend gemaakt. En kennen wij Hem als Vader, Zoon en Heilige Geest. Zo maakt Hij zich bekend, wie Hij is en hoe Hij is.

2. Wij zijn gekend door God als Vader, Zoon en Heilige Geest.

Iedereen kent koning Willem-Alexander. We kennen hem, omdat hij vaak in het nieuws komt, omdat zijn woorden en daden bekend worden gemaakt. Wie er werk van maakt, kan op die manier zijn persoon en karakter behoorlijk leren kennen. Maar koning Willem-Alexander kent niet iedereen van ons. Misschien wel niemand. Als hij je persoonlijk kent, dan is dat een eer. Laat staan als hij geregeld contact met je zou hebben. Er is verschil of ik hem ken, of dat hij mij kent.

Er is verschil of ik God ken, of dat Hij mij kent. Eigenlijk is dat tweede belangrijker dan het eerste. Kent de HEER mij? Ben ik door God gekend? Sta ik in zijn aandacht? Ontvang ik zijn liefde? Staat mijn naam in zijn boek? Houdt Hij altijd en overal zijn ogen op mij gericht? Door God gekend. Dat is het fundament, schrijft Paulus, waardoor wij kinderen van God zijn. God maakt zichzelf aan ons bekend. Maar om dat te horen en te aanvaarden en zo God zelf te leren kennen is nog iets anders nodig. Je kunt God slechts kennen, als je door Hem gekend bent. Hij kent je, dat is de bodem waarop al het andere rust. Hij kent je in liefde. Dat geeft troost. Want dat betekent dat Hij je leven ziet, je hart doorgrondt en

toch van je houdt. Dat Hij je verwachtingen en begeerten kent en je toch steeds weer zoekt. Dat geeft rust. Daardoor kun je Hem ook werkelijk leren kennen. Als je door God gekend bent, leer je God echt kennen. En God kent ons als Vader, als Zoon en als Heilige Geest. Zo is Hij op jou en mij betrokken.

In het onderscheid tussen Vader, Zoon en Heilige Geest blijkt op hoeveel manieren God naar ons toekomt. Hij zoekt ons, helemaal. De Vader en onze schepping. De Zoon en onze verlossing. De Heilige Geest en onze heiligmaking. Zo vat de catechismus het samen. God de Heer is in zijn drie-eenheid gericht is op mensen. In drie Personen is God in jouw leven aan het werk. Je bent gekend door de Vader, door de Zoon en door de Heilige Geest. Onze NGB zegt in art.9, dat wij de verschillende werkingen van de drie Personen in onszelf ervaren. Maar dan moet je wel weten waar je op moet letten.

Zullen we opnieuw eens kijken naar de christelijke doop? Gedoopt in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Niet alleen is jouw naam daar genoemd, maar ook de naam van de drie-enige God. Met die naam verbindt God zich aan een mens. Als jij gedoopt bent, heeft de drie-enige God zich ook aan jou verbonden. Met die naam komt Hij elke keer opnieuw naar ons toe. Ook vanmiddag hier in de kerk. Ook als je nog niet gedoopt bent. Je bent door God gekend. Door de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

God de Vader zegt: 'Ik ken jou. Ik heb je het leven gegeven. Ik sluit met jou een verbond in mijn genade. Je bent mijn kind. Ik zal voor je zorgen, alle dagen van je leven.' Daar ligt het antwoord op een levensvraag: 'Waar kom ik vandaan en waar ga ik heen?' Een grote vraag. God de Vader kent mij, heeft mij gewild en geeft mij het leven. Dat is het antwoord. Soms merk ik misschien helemaal niets van Gods zorg en heb ik grote moeite met zijn vaderhand. Maar toch ligt mijn leven veilig in de handen van de Vader.

God de Zoon zegt: 'Ik ken jou. Voor jouw verlossing heb ik mijn bloed gegeven. Ik maak je schoon van je zonden en bevrijd je van alle ellende. Ik noem je mijn broer en mijn zus. En breng ik je binnen bij mijn Vader.' Daar ligt het antwoord op een levensvraag: 'Hoe zit het met de ellende in de wereld en de problemen in mijn leven?' Een grote vraag. God de Zoon kent mij, houdt van mij en redt mij. Dat is het antwoord. Soms zou je van zijn vrede en heil veel meer willen zien en twijfel je of de gebrokenheid en kwaad ooit genezen worden. Maar toch is je leven verlost en in de wortel rein door het bloed van de Zoon.

God de heilige Geest zegt: 'Ik ken jou. Om in jouw leven genade te laten binnenstromen, ben ik aanwezig. Ik richt je ogen steeds op Christus en ik help je om te aanvaarden dat ook jij een kind van God bent. Ik begeleid je om in liefde en wijsheid je weg te gaan.' Daar ligt het antwoord op een levensvraag: 'Kan ik veranderen of zit ik vast? Blijft alles hetzelfde of zal de wereld echt vernieuwen?' Een grote vraag. God de heilige Geest kent mij vernieuwt mij en coacht mij. Dat is het antwoord. Soms zou je nog veel meer van zijn wijsheid kunnen gebruiken, van zijn vrijheid, energie en bewogenheid. Maar toch is Hij de garantie dat ik het einddoel haal. Door de vernieuwende kracht van de Geest.

Gekend door God, als Vader, als Zoon en als Heilige Geest. Die naam is persoonlijk over uw leven uitgeroepen. Je bent gekend door de drie-enige God. Daarin zit zoveel rijkdom en grote beloften. Zo kent God jou. Zo kent God mij. Zo is God er voor ons. Zo werkt de Heer aan onze verlossing. Je merkt het in je leven, dat God je kent. De ene keer merk je het sterker dan de andere keer. Soms vooral de zorg van de Vader. Soms meer de vrede

van de Zoon. Soms meer de energie van de Geest. Soms ervaar je misschien helemaal niets. En toch blijft het staan, dat God zijn drie-enige naam boven je leven heeft uitgeroepen, waarmee Hij duidelijk maakt, dat jouw naam in zijn handen is geschreven. Wij zijn gekend door de levende God.

3. God moet als Vader, Zoon en heilige Geest worden erkend.

God. Wie is Hij? Bestaat Hij wel? Wat is een God eigenlijk? Je merkt het aan iemand of hij God kent als hij het over God heeft. Wie God leert kennen, krijgt rust in veel vragen die op God betrekking hebben. God leren kennen kan alleen omdat God zichzelf aan je bekend maakt. Daar heb ik iets van doorgegeven. God leren kennen kan alleen als je door Hem gekend bent. Dat heb ik je zojuist toegezegd. Van daaruit word je tot het derde geroepen. Dat je God als de drie-enige erkent en steeds meer gaat erkennen. Daarin heb jij een verantwoordelijkheid. Dat je kennen van God een levend kennen is. Een kennis, die functioneert in het dagelijks leven. Een kennis die tot aanbidding en toewijding leidt. God kennen heeft gevolgen.

Wanneer ken je God als de drie-enige God? Jezus verbindt aan de doop in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest een aantal andere opmerkingen: Wie God kent als de drie-enige God is een leerling van Mij en die doet wat Ik bevolen heb. Zou je daaraan kunnen testen hoe het met het kennen van God is gesteld? In hoeverre ben je praktisch een echte volgeling van Jezus. Iemand die zich aan Hem verbonden weet, die bereid is Hem te volgen in deze wereld onder de leiding van de heilige Geest, die graag luistert naar de stem van de Heiland en daarin de liefde van God de Vader hoort en ontvangt. Dat werkt door in je leven. De keuzen die je maakt. Je omgang met mensen. Je reactie op gebeurtenissen. Ken je God de Vader? En vindt je je rust en toekomst in Hem? Ken je God de Zoon? En vindt je je liefde en blijdschap in Hem? Ken je God de Heilige Geest? En vind je je kracht en wijsheid in Hem? Het leerstuk van de Heilige Drie-eenheid is geen theoretisch verhaal. God kennen is de navelstreng van je leven. Het brengt tot aanbidding en toewijding. Deze kennis leeft, functioneert en maakt verschil.

Nu begrijp je iets van wat Johannes zegt, God erkennen is het eeuwige leven zelf. Zulk kennen reikt tot het diepste van je hart en tot de grenzen van je leven. Weet je nog weinig van God? Heb je nog veel vragen en twijfels? Dat komt in het menszijn steeds mee. Daarom neemt God ook het initiatief. 'Ik doop je in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.' Laat dat je motiveren om God te zoeken. Om je kennis van God te verrijken. Laat dat je brengen tot luisteren naar de Heer. En tot bidden om zijn Geest. Laat dat je stimuleren om mee te doen in de kerkdiensten en in het christelijk leven.

Het kennen van God blijft een kennen in fragmenten. Het kleurt mee met wat je meemaakt en wat er in de wereld gebeurt. Soms ben je meer onder de indruk van de macht van de Vader, andere perioden van de opoffering van de Zoon en weer andere perioden van kracht van de heilige Geest. De God die zich bekend maakt, en door wie je gekend bent, zal je doen groeien in het erkennen van Hem. Niet alleen met je hoofd, maar ook met je hart en met je handen en voeten. Je leert over God te spreken. Aan je kinderen en aan anderen. Want als de naam van de drie-enige God in je leven geklonken heeft, blijf je niet meer dezelfde. Wie Hem erkent als de drie-enige, die is het eeuwige leven begonnen. Amen